

אבל סימא את עינו והרגו בדבר אחר אימא נשקול מיניה ממונא ונקטליה –
However if he blinded his eye and killed him with something else, I would say, take money from him and kill him

Overview

The גמרא is now saying that we require the third פסוק (of חרם) to teach us that since we may have thought that the rule of מיניה (which is derived from ולא יהיה אסון) is only in a case where the wound (סימא את עינו) and the death came from the same blow, however if one blinded the eye and the death came about through another (simultaneous) blow, perhaps he is punished twice; he pays (to the heirs) for the eye, and is killed for murder, therefore the third פסוק teaches that even in this case we rule מ"ק and there is no monetary payment.

כך גרס רבינו חננאל¹ דמלא יהיה אסון² לא נפקא לן אלא סימא את עינו והרגו בה -
This is how the text reads according to the ר"ה (as cited in the heading of this 'תוס'), meaning **that from אסון, we can only derive the rule of מ"ק in a case where סימא את עינו והרגו בה**, in one blow -

כי התם שבהכאה אחת הרג את האשה וגם הולדות -
Just like there in the פסוק of אסון, ולא יהיה אסון, that he killed the woman and the fetuses with one blow -

אבל סימא את עינו והרגו בדבר אחר בבת אחת לא להכי איצטריך כל חרם למיפטריה³ -
However if he blinded his eye and killed him simultaneously with another blow, he is not exempt from paying; this is what we may have thought, therefore we require the third פסוק of כל חרם to exempt him from payment even in this case.

תוספות asks:

קשה לרבינו שמשון בן אברהם דהא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה⁴ –
And the ר"י בנו של ר"י בן ברוקה, גירסא, has a difficulty with this רשב"א

¹ This also seems to be the גירסא of רש"י. In our גמרות (however) the word 'ונקטליה' is lacking. The גמרא could possibly mean נשקול ממונא מיניה ונפטריה. See later in this תוספות.

² See נכ"י ונצחו אנשים ונגפם אשה הרה ונצחו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענוש וגו' where the תורה writes שמות (משפטים) כא, כב. We derive from this פסוק that the aggressor pays (ענוש יענוש) for the fetus, only if לא יהיה אסון (the mother does not die), however if the mother dies and he is חייב מיתה for killing the mother, he is exempt for paying for the ולדות (on account of מ"ק).

³ According to this גירסא two of the three פסוקים teach us that both by מיתות חמורות and מיתות קלות we do not take money to exempt him from being executed, and the third פסוק teaches us that he does not need to pay (מ"ק) even in a case where the wound and the מיתה were caused by separate blows.

⁴ He is the תנא of the ברייתא regarding the negation of payment to exempt one from מיתה both by וחמורות and מיתות קלות.

לא דריש קרא להכי דלא נשקול מיניה ממונא ונקטליה אלא שלא יתן ממון ונפטריה⁵ -

Does not expound the פסוק in this manner that we should not take money from him and also kill him, but rather ר"י בנו של ריב"ב expounds the פסוק to teach us that we should not take money to exempt him from death –

תוספות offers a possible answer:

ושמא אילו לא נאמר קאמר כדאשכחן ריש פרק נגמר הדין (סנהדרין דף מג,א ושם) ובכמה דוכתי⁶ -
And perhaps ר"י בנו של ריב"ב said his ruling,⁷ (only) if the תורה would not have written the היקש of חזקיה, תנא דבי חזקיה, as we find this type of an explanation in the beginning of פרק נגמר הדין and in many places –

תוספות offers an alternate solution:

ולרבינו שמשון בן אברהם נראה דהכא מסיק אליבא דתנא דבי חזקיה⁸ -
However it appears to the רשב"א that here concludes according to ר"י בנו של ריב"ב רמי בר חמא that רשב"א is not attempting to explain תד"ה, and ר"י בנו של ריב"ב is not attempting to explain תד"ה -
אבל לרבי ישמעאל ודאי לית ליה הא דתנא דבי חזקיה⁹ -
However תד"ה certainly disagrees with the ר"י בנו של ריב"ב –

תוספות offers some support to his contention that ר"י בנו של ריב"ב argues with תד"ה:

והא דאמר בריש הנחנקין (שם דף פז,ב ושם) הניחא למאן דאית ליה דתנא דבי חזקיה -
And this which the גמרא states in the beginning of פרק הנחנקין, 'this is well according to the one who agrees with the תד"ה -

אלא למאן דלית ליה היקישא למה לי -

However according to the one who disagrees with it, why do we need a היקש?
this concludes the citing of the גמרא in סנהדרין concludes -

תנא דלית ליה דבי חזקיה היינו רבי ישמעאל¹⁰ -

⁵ ר"י בנו של ר"י בנו של ריב"ב was expounding the פסוק of חרם and חרם כל to teach us that both by מיתות חמורות and מיתות קלות, one cannot exempt himself from מיתה by paying money. How can רמי בר חמא now (interpret this same ברייתא of ר"י בנו של ר"י בנו של ריב"ב) say that חרם כל teaches us that one is not obligated to pay in this case of מ"ב קלב"ב. ריב"ב is saying that the פסוק teaches you cannot pay and be exempt from death (we are being stringent), and we are now saying that it teaches you are not required to pay if you face the death penalty (we are being lenient).

⁶ See ע"מ סא,א. In those places the גמרא interpreted ברייתא that it was taught only if the פסוק would not have told us differently, עיי"ש.

⁷ See (the beginning of) footnote # 5. If there would not have been the היקש of תד"ה, we would have expounded כל חרם to include that even by מיתות קלות (like ירידה) where שגגתן לכפרה (דרך ירידה) nevertheless one cannot exempt himself (from מיתה) by paying money. However now that there is the היקש of תד"ה which compares עלייה and דרך, we do not need the חרם כל, for ירידה, so we can expound the חרם כל for דבר אחר that he does not need to pay, since it is a case of מ"ב קלב"ב.

⁸ חרם כל teaches regarding עינו סמא את עינו, for תד"ה does not require a פסוק regarding דרך ירידה (or מיתות קלות)

⁹ תד"ה maintains we need חרם כל for (דרך ירידה) since he disagrees with the היקש of תד"ה.

The **הנא** who does not agree with **תד"ה**; it is **ב"ב** of **ר"י** cited here -

ובסמוך דקאמר ולרבה דאמר חידוש הוא שחידשה תורה בקנס כולי -

And when the **גמרא** states shortly, 'and according to **רבה** who maintains there is a novelty by **קנס**, etc. that he pays and is killed', what will he derive from **כל חרם**? The **גמרא** answers we will need to say that -

סבר לה כתנא קמא דרבי חנניא בן עקביא¹¹ -

רשב"א comments that according to the **רשב"א**, 'רבה agrees with the **ת"ק** of **רחב"ע**' -

הוה מצי למימר סבירא ליה כרבי ישמעאל:

The **גמרא** could have just as well said that **רבה** agrees with **ב"ב** of **ר"י** that **כל חרם** is for מיתות קלות.

Summary

Either the **דרשה** of **כל חרם** to include even **ירידה**, was meant if we did not have the **היקש** of **תד"ה**, or **ב"ב** of **ר"י** and **תד"ה** disagree with each other.

Thinking it over

Initially the **גמרא** stated that **כל חרם** is referring to the case of **ליהרג**, according to the **ת"ק** of **רבי חנניא בן עקביא**. The **גמרא** then continued that according to the **רחב"ע** (by **ירידה**) **מיתות קלות** regarding **ר"י** of **ב"ב** is according to **כל חרם** of **פסוק**. Now that the **רשב"א** maintains that there is a dispute between **תד"ה** and **ר"י** of **ב"ב**, why do we need to establish the **כל חרם** (according to the **תד"ה**) by **סימא את** **ת"ק** of **רחב"ע**? let us say that according to the **תד"ה** **כל חרם** is for **ליהרג**, like the **ת"ק** of **רחב"ע**?¹²

¹⁰ See previously **ומי** **תוד"ה** **ומי** TIE footnote # 19.

¹¹ See previously on **לז**, the view of the **ת"ק** that one who says **ערכו עלי** regarding one who is **ליהרג**, his words are meaningless and we derive it from **כל חרם**, **עיי"ש**.

¹² See **מהר"ם** and **מהרש"א**.